

Отримано: 29 квітня 2026 р.

Прорецензовано: 05 травня 2026 р.

Прийнято до друку: 18 травня 2026 р.

Email: dmytro.pastukh.m@chnu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-1212-5518>

Research ID: <https://researchid.co/dmytropastukh>

DOI: [http://doi.org/10.25264/2519-2558-2026-30\(98\)-226-232](http://doi.org/10.25264/2519-2558-2026-30(98)-226-232)

Пастух Д. М. Подолання колоніально-імперських номінацій у процесі нормування ойконімів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»* : серія «Філологія». Острог : Вид-во НАУОА, 2026. Вип. 30(98). С. 226–232.

УДК: 811.161.2'373.21:81'35

Пастух Дмитро Миколайович,
аспірант кафедри історії та культури української мови,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ПОДОЛАННЯ КОЛОНІАЛЬНО-ІМПЕРСЬКИХ НОМІНАЦІЙ У ПРОЦЕСІ НОРМУВАННЯ ОЙКОНІМІВ

У статті досліджено українські ойконімні перейменування 2023–2025 років у двох взаємопов'язаних аспектах: як типологічно впорядковану систему номінаційних змін і як матеріал для перевірки відповідності до норм Українського правопису. Об'єктом аналізу є ойконімікон України, предметом – мовні й номінаційні механізми впорядкування астіонімів і комонімів після усунення колоніально-імперських, радянських і русифікованих найменувань.

Актуальність роботи зумовлена потребою мовознавчого аналізу новітньої перейменувальної практики, у якій офіційну назву розглянуто не лише як адміністративний знак, а як одиницю онімної системи з певною графічною, фонетичною, морфологічною, семантичною та культурно-меморіальною структурою. Джерельну базу становлять постанови Верховної Ради України про перейменування населених пунктів, Закон України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімів», урядовий порядок повернення історичних назв, чинні приписи Українського правопису, матеріали мовної експертизи назв.

Мета статті – визначити типологічні та правописно-нормативні засади перейменування українських ойконімів у 2023–2025 роках. Для її досягнення передбачено окреслити корпус змінених астіонімів і комонімів, класифікувати їх за характером номінаційної трансформації, перевірити відповідність нових форм Українському правопису.

У роботі застосовано структурно-семантичний, етимологічний, історико-порівняльний та соціономастичний методи. Показано, що власне деколонізаційне перейменування назв населених пунктів не є однорідним: воно охоплює деантропонімізацію, деідеологізацію, дерусифікацію геополітичних маркерів, відновлення історичних назв та вторинну локальну ремотивацію.

Наукова новизна статті полягає в розробленні типології восьми категорій ойконімних перейменувальних трансформацій, що дає змогу системно описати мовно-нормативні, деколонізаційні, реституційні та ремотиваційні зміни назв населених пунктів. Такий ракурс дає змогу точніше описати межу між кодифікованою нормою, історичною традицією та фактичним уживанням ойконімів у сучасному українському публічному просторі.

Ключові слова: ойконім, ойконімікон, перейменування, деколонізація, мовна норма, історична реституція.

Dmytro Pastukh,
Ph. D. candidate, Department of History and Culture of the Ukrainian Language,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

ELIMINATING COLONIAL-IMPERIAL NOMINATIONS IN THE STANDARDIZATION OF OIKONYMS

The article examines Ukrainian oikonymic renamings of 2023–2025 in two interrelated aspects: as a typologically ordered system of nominative changes and as material for verifying their compliance with the norms of Ukrainian orthography. The object of the study is the oikonymicon of Ukraine, while its subject is the linguistic and nominative mechanisms involved in the standardization of astionyms and comonyms after the removal of colonial-imperial, Soviet, and Russified names.

The relevance of the study is determined by the need for a linguistic analysis of recent renaming practices, in which an official name is regarded not merely as an administrative marker, but as a unit of the onymic system with a specific graphic, phonetic, morphological, semantic, and cultural-memorial structure. The source base of the research comprises resolutions of the Verkhovna Rada of Ukraine on the renaming of populated places, the Law of Ukraine “On the Condemnation and Prohibition of Propaganda of Russian Imperial Policy in Ukraine and the Decolonization of Toponymy”, the governmental procedure for restoring historical names, the current rules of Ukrainian orthography, and materials of linguistic expertise concerning geographical names.

The aim of the article is to determine the typological and orthographic-normative principles of renaming Ukrainian oikonyms in 2023–2025. To achieve this aim, the study outlines the corpus of changed astionyms and comonyms, classifies them according to the nature of nominative transformation, and verifies the compliance of the new forms with the norms of Ukrainian orthography.

The research employs structural-semantic, etymological, historical-comparative, socio-onomastic, and critical-toponymic methods. The article demonstrates that decolonial renaming proper is not homogeneous: it includes de-anthroponymization, de-ideologization, de-Russification of geopolitical markers, restoration of historical names, and secondary local remotivation. The scientific novelty of the article lies in the development of a typology of eight categories of oikonymic renaming transformations, which makes it possible to describe systematically the linguistic-normative, decolonial, restitutive, and remotivational changes in the names of populated places. This approach allows for a more precise delineation of the boundary between codified norm, historical tradition, and the actual use of oikonyms in the contemporary Ukrainian public space.

Keywords: oikonym, oikonymicon, renaming, decolonization, linguistic norm, historical restitution.

Закон України від 21 березня 2023 року № 3005-IX “Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімів” (далі – Закон № 3005-IX) (ВРУ, 2023) істотно змінив підстави офіційного перегляду назв населених пунктів в умовах повномасштабної російсько-української війни. Після декомунізаційної хвилі 2015–2016 років об'єктом нормативного видалення стали не лише комуністичні, а й ширше колоніально-імперські, русифікаційні та

меморіально залежні від російського культурно-політичного простору номінації. Для ойконімії це означало розширення самого матеріалу перейменування: у полі державного реагування опинилися астіоніми й комоніми, пов'язані з російськими геополітичними маркерами, імперсько-радянськими антропонімами, ідеологізованими лексемами, а також із формами, неузгодженими з українською мовною нормою. Нормування ойконімів доцільно розглядати не як абстрактну теоретичну процедуру, а як практичну філологічну перевірку нової або відновленої назви (Український правопис, 2026: 98–103). Відтак постало питання аналізу онімних трансформацій, реалізованих у перейменуваннях після 2023 року на предмет усунення колоніально маркованої назви, мовно-нормативної інтеграції нового ойконіма в ужиток.

Сучасне осмислення перейменувальних процесів формується на стику дослідницьких напрямів: онімної стандартизації, співвідношення норми й узусу та термінологічного розмежування понять (Пахомова, 2019: 188–198; Васильєва, Коць-Григорчук, 2008: 222–235; Карпенко, Неклесова, 2024а: 12–48), деколонізації назв поселень і вироблення процедурно та мотиваційно зважених підходів до перейменування ойконімів (Гнатюк, Гоманюк, Мельничук, 2022: 15–25), дерусифікаційних тенденцій та оновлення символічного простору (Кравченко, Петрів, 2022: 37–62; Підкуймуха, 2025: 179–192), лінгвістичного ландшафту та критичної топонімії воєнного часу (Демська, 2024: 5–18), історико-етимологічної перевірки варіантних назв південних міст (Вербич, 2025: 22–35), зв'язку ойконімів із територіальною ідентичністю та геополітичним впливом (Бобир, 2025: 17–24).

Водночас новітній етап перейменувань ще не був предметом окремого дослідження як процес, у якому тип номінаційної трансформації має співвідноситися з мотиваційною базою назви, історико-етимологічною обґрунтованістю, а також із правописними, фонетико-морфологічними й словотвірними вимогами чинного Українського правопису.

Мета статті – визначити типологічні та правописно-нормативні засади перейменування українських ойконімів у 2023–2025 роках. Для її досягнення передбачено окреслити корпус об'єктів перейменувань, класифікувати їх за характером номінаційної трансформації, перевірити відповідність нових форм Українському правопису. У роботі застосовано структурно-семантичний, етимологічний, історико-порівняльний та соціономастичний методи дослідження.

Матеріалом дослідження є корпус ойконімних перейменувань 2023–2025 років, зумовлений новим деколонізаційним режимом, запровадженим у Законі №3005-IX. Загалом корпус сформовано дванадцятьма постановами Верховної Ради України про перейменування населених пунктів. Сукупно ці нормативні акти охопили 520 перейменувань, з яких: 7 – 2023 року, 329 – 2024 року та 184 – 2025 року. Обсяг є достатнім для типологічного аналізу, оскільки репрезентує не поодинокі випадки корекції назв, а значний фрагмент українського ойконімікону. 2026 року нові ойконімні форми в межах цього корпусу нормативно не закріплювалися, однак період цінний іншими законодавчими ініціативами у фокусі унормування назв населених пунктів.

У компаративному вимірі перейменування після 2023 року варто зіставляти з першою масовою хвилею 2015–2016 років: за матеріалами Українського інституту національної пам'яті (Український інститут національної пам'яті, 2016), від 25 листопада 2015 року до 14 липня 2016 року Верховна Рада України ухвалила 13 постанов, якими перейменовано 987 населених пунктів і 25 районів, що становлять 63,7% усіх ойконімних перейменувань 2014–2025 років. Нова хвиля кількісно поступається цьому піку, однак відрізняється від перейменувань 2014–2022 років якісно. Передусім змінився об'єкт вилучення: Закон України від 9 квітня 2015 року № 317-VIII “Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки” був спрямований проти комуністичної символіки, тоді як Закон № 3005-IX охопив російську імперську політику, колоніальну пам'ять і русифікаційний номінативний код. Новітні перейменування також мають виразніший філологічний профіль: вони поєднують усунення імперсько-радянської семантики, повернення історично або локально вмотивованих назв і правописно-морфологічне унормування ойконімної форми.

Проведений аналіз засвідчує, що досліджуваний корпус не є механічною сукупністю адміністративних рішень, а виявляє повторювані моделі онімної трансформації, відмінні за характером мотиваційної зміни назви, ступенем збереження попередньої лексичної основи та способом нормативного оформлення нової назви. Саме ці параметри дають підстави класифікувати перейменувальні практики за кількома взаємопов'язаними типами, у межах яких правописна корекція, семантичне переозначення, дерусифікаційна заміна й історична реституція постають як різні рівні мовного впорядкування ойконімікону.

Перший тип у досліджуваному матеріалі становить орфографічно-нормативне унормування без істотної зміни деномативної і мотиваційної основи назви. У таких випадках стара й нова форми пов'язані з тим самим населеним пунктом і тією самою номінаційною базою, але різняться ступенем відповідності українській кодифікації. До цього ряду належать переходи *Дорожнє* – *Дорожнє* (Вн.), *Підгороднє* – *Підгороднє* (Вл., Жт., Лв., Тр., Днп.), *Житнє* – *Житнє* (См.), *Рогові Смоляри* – *Рогові Смоляри* (Вл.), *Смоляри-Святязькі* – *Смоляри-Святязькі* (Вл.), *Столинські Смоляри* – *Столинські Смоляри* (Вл.), *Котляри* – *Котляри* (Хрк.). Ідеться не про якісно нову назву, але про стабілізацію її текстуальної, графічно кодифікованої форми відповідно до української мовної норми.

У межах цієї категорії виокремлюємо корекцію літерної репрезентації фонем і відновлення історично або етимологічно обґрунтованої графіки. Форми *Дзигівка* – *Дзигівка* (Вн.) й *Гудзівка* – *Гудзівка* (Чрк.) демонструють, що ойконімне нормування торкається не лише закінчень, а й інших графіко-фонетичних параметрів. Літера *г* у таких назвах слугує засобом точнішого відтворення фонемної структури оніма. Відповідність правопису тут не зведено до технічного редагування: ідеться про повернення назви до системи, у якій графема, фонема й традиційне вимовне підґрунтя узгоджені між собою (Український правопис, 2026: 20–21).

Другий тип становить фонетико-морфологічна адаптація до української мовної моделі з частковим збереженням попередньої онімної бази. Його відмінність полягає в тому, що змінено не окремий знак або графічну деталь, а саму модель українського оформлення ойконіма. Ряди *Юр'ївка* – *Юрійка* (Днп., Дн., Зп., Крв., Лг., Мк., Од., Плт., Хрк.), *Юр'єве* – *Юрієве* (См.), *Новоюр'ївка* – *Новоюрійка* (Мк.), *Вячеславка* – *В'ячеславка* (Зп.), *Валер'яновка* – *Валер'янівка* (Хрк.), *Яновка* – *Янівка* (Од.) демонструють упорядкування йотованих груп, апострофа, суфіксальної будови та морфемної адаптації. Аналогічно *Ольгине* – *Ольжине* (Вн., См., Хрс.) й *Ольгинове* – *Ольжинове* (Од.) спираються на українську

історико-фонетичну відповідність, а *Дегтярне* – *Дігтярне* (Хрк.) та *Єсаулівка* – *Осаулівка* (Лг.) переводять назву в питомішу українську фонетико-лексичну традицію.

Особливо продуктивною в цьому типі є нейтралізація русифікованих або некодифікованих суфіксальних моделей. Переходи *Синичено* – *Синичине* (Хрк.), *Рибалкине* – *Рибалчине* (Хрк.), *Пантюхине* – *Пантюшине* (Лг.), *Лопаскине* – *Лопачине* (Лг.) засвідчують, що українське нормування ойконімів зачіпає словотвірний рівень. Суфіксальний комплекс у таких назвах не є другорядною формальністю: він указує на спосіб пристосування антропонімічної або апелятивної основи до української моделі словотворення.

Третій тип становить деантропонімізація імперсько-радянських меморіальних ойконімів, тобто вилучення назв, утворених від персоналій російського імперського або радянського пантеону. Сутність цього типу полягає в розриві нав'язаного меморіального зв'язку між поселенням і постатями, через які імперська чи радянська традиція символічно закріплювала себе в українському просторі. У досліджуваному корпусі цю модель репрезентують *Пестеля* – *Кільтява* (Вн.), *Горького* – *Титорове* (Днп.), *Максима Горького* – *Кошове* (Зп.), *Чкаловка* – *Чубарівка* (Днп.) / *Карачунівка* (Днп.), *Чкалове* – *Гаврилівка* (Зп.) / *Стійке* (Хрс.), *Чкаловське* – *Пролісне* (Хрк.), *Суворовське* – *Подільське* (Вн.), *Суворовка* – *Близнюки* (Днп.) / *Дикий Хутір* (Мк.), *Суворове* – *Затишок* (Дн.), *Ватутіне* – *Багачеве* (Чрк.), *Поліно-Осипенкове* – *Брашеванівка* (Од.), *Тімірязєвка* – *Миролюбівське* (Мк.) / *Слобожанське* (См.), *Леваневське* – *Татарщина* (Плт.), *Пархоменкове* – *Видранка* (Вл.), *Челюскінець* – *Титаренкове* (Лг.).

Четвертий тип становить деідеологізація радянського хрононімно-кolorативного лексикону: усуваються ойконіми, мотивовані революційним календарем, “червоною” символікою, комунарською, партизанською та колективістською лексикою. Наймасовішою є першотравнево-первомайська серія: *Перше Травня* – *Зоряне* (Днп.) / *Козацький Кут* (Днп.) / *Роська* (Кв.) / *Сонячне* (Чрг.), *Першотравневе* – *Мозолевське* (Днп.) / *Виговське* (Кв.) / *Вишневе* (Од.), *Первомайське* – *Постолове* (Вн.) / *Водяна Балка* (Днп.) / *Святотроїцьке* (Днп.). Кolorативний підряд репрезентують перейменування *Червоний Яр* – *Яр* (Днп.) / *Терновий Яр* (Мк.), *Червона Долина* – *Долине* (Плт.) / *Долинське* (См.), *Червона Слобідка* – *Слобідське* (Плт.), *Червоні Пологи* – *Пологи* (Плт.), *Червоний Шлях* – *Сіверське* (Хрк.).

П'ятий тип охоплює дерусифікацію геополітичних, географічних та етнонімічних маркерів, колоніальної географії чи русифікованої адміністративної матриці держави-агресора. До цього типу належать *Новомосковське* – *Нове* (Днп.) / *Тихе* (Дн.) / *Лоза* (Плт.), *Московське* – *Куликівське* (Дн.) / *Козацьке* (Дн.) / *Мирне* (См.), *Московка* – *Адріанівка* (Зп.) / *Мирове* (Хрк.), *Стара Московка* – *Джерельне* (Хрк.), *Московський Бобрик* – *Лебединий Бобрик* (См.), *Новоросійське* – *Козацьке* (Мк.) / *Сябри* (Хрс.), *Миколаївка-Новоросійська* – *Байрамча* (Од.), *Росіянівка* – *Козацьке* (Од.), *Уральське* – *Славне* (Мк.). На відміну від деантропонімізації, тут усунуто саму російсько-імперську просторову рамку, у якій український населений пункт подавали через чужу географічну або державницьку оптику.

Шостий тип становить історико-локальна реституція ойконіма, за якої нова назва повертає автохтонний шар називання, пов'язаний з історичною пам'яттю поселення та/або регіону. До цього типу належать *Некрасове* – *Юзвин* (Вн.), *Новомосковськ* – *Самар* (Днп.), *Красноград* – *Берестин* (Хрк.), *Червоноград* – *Шептицький* (Лв.), *Ленінка* – *Привітне* (Вн.), *Новгородівка* – *Чехоград* (Зп.), *Славське* – *Славське* (Лв.), *Лопухів* – *Брустури* (Зк.), *Петрівка* – *Буялик* (Од.), *Зоря* – *Камчик* (Од.), *Березине* – *Соборне* (Од.). У таких випадках деколонізаційне перейменування має не лише вилучальний, а й відновлювальний характер: новий ойконім повертає назві історичну тяглість, локальну впізнаваність або регіонально вмотивовану форму.

Сьомий тип становить етнокультурно-регіональна реституція ойконіма, що актуалізує багатозарову історію українського Півдня, Бессарабії, Приазов'я тощо. Сюди належать *Тарутине* – *Бессарабське* (Од.), *Бородіно* – *Буджак* (Од.), *Суворове* – *Катлабуг* (Од.), *Кутузівка* – *Петерсгаген* (Зп.), *Першотравневе* – *Малий Вердер* (Зп.), *Кирпичне* – *Гуттерталь* (Зп.), *Плодородне* – *Райхенфельд* (Зп.), *Мічуріне* – *Грінталь* (Дн.), *Республіка* – *Бергталь* (Дн.), *Новокрасівка* – *Ямбург* (Дн.), *Чкалове* – *Дорнбург* (Хрс.). Останні приклади ойконімів функціонують як українські офіційні назви, однак їхня мотивація спирається на контактні етнокультурні шари локальної історії – німецький, тюрксько-бессарабський, гагаузький, болгарський та інші. Їх доцільно розглядати як окремий різновид реституції, що актуалізує історичну поліфонію ойконімікону Півдня України (Venger, Martynenko, 2022: 125–144; Вербич, 2024: 5–20; Коваленко, 2025: 288–296).

Восьмий тип становить природно-топографічна та локально-культурна ремотивація ойконіма. До нього належать перейменування, у яких попередню ідеологічну, меморіальну або російсько-імперську назву замінено ойконімом, мотивованим природно-просторовою ознакою місцевості, локалізацією або культурно-ціннісною самоідентифікацією громади. Природно-топографічну модель репрезентують *Пушкіно* – *Міжлісне* (Зк.), *Чкаловське* – *Пролісне* (Хрк.), *Новомосковське* – *Лоза* (Плт.) / *Тихе* (Дн.), *Краснодарський* – *Прикурдонне* (Лг.), *Новосама* – *Колодязі* (Крв.), *Кутузовка* – *Степи* (Дн.). Локально-культурну й ціннісну модель репрезентують топоніми *Горького* – *Щасливе* (Хрк.), *Максима Горького* – *Сагайдачне* (Хрс.), *Чкалове* – *Святотроїцьке* (Зп.), *Суворовка* – *Чумаки* (Хрс.), *Потьомкіне* – *Незламне* (Хрс.).

Нову форму назви населеного пункту ми оцінюємо як одиницю, що поєднує мовну структуру, мотивувальну базу й публічну функцію назви. З огляду на системність ойконімічного словотворення та роль назв місць у символічному впорядкуванні простору, доцільно виокремити три рівні аналізу (Лучик, 2024: 102–103; Rose-Redwood, Alderman, Azaryahu, 2010: 453–470): *правовисно-нормативний* (охоплює орфографію, фонетичне передавання, словотвір), *номінаційно-мотиваційний* (пов'язаний із підставою називання та локальною опорою ойконіма) й *історико-комунікативний* (визначає придатність назви для офіційного, картографічного й повсякденного вжитку).

Правописний чинник у корпусі нових найменувань варто розглядати як спосіб стабілізації ойконіма в українській мовній системі. Частина перейменувань безпосередньо виправляє графічну, фонетичну або морфолого-словотвірну форму назви: фінальне *-e/-є*, усунення русифікованих суфіксальних моделей. В інших випадках правопис визначає нормативну придатність нової назви: її написання, відмінювання, словотвірну будову, етимологічну прозорість формантів і здатність функціонувати в офіційному вжитку. Такий підхід узгоджується з новішими ономастичними студіями, у яких ойконім розглянуто як елемент онімної системи, чутливий до походження, уживання, правопису й позамовного тиску на український номінативний простір (Вербич, 2025a: 95–106).

Після 2022 року ця проблема набула виразнішого соціономастичного й економастичного виміру: ідеться про відновлення системної відповідності між назвою, мовною нормою та локальною історією. У цьому сенсі правописне унормування є частиною ширшого процесу очищення ойконімікону від форм, що постали внаслідок русифікації, адміністративної кальки або посередництва російської правописної традиції. Тому новий ойконім має оцінюватися комплексно: як мотивована назва поселення, як нормативна українська форма і як одиниця публічного простору, здатна замінити колоніально або русифікаційно деформовану номінацію (Редька, 2023: 181–195; Руссу, 2024).

Окремої уваги потребує інституційне забезпечення унормування ойконімів. Зокрема, участь Національної комісії зі стандартів державної мови (далі – НКСДМ) у цьому процесі досі майже не була предметом окремого наукового аналізу (Ковальчук, 2025: 1637–1641). 2025 р. Комісія звітувала про експертизу й висновки щодо 87 населених пунктів, а частину її напрацювань реалізовано в Постанові Верховної Ради України від 05.06.2025 № 4483-IX, ухваленій із урахуванням рекомендацій. На сьогодні рішенням НКСДМ від 25.06.2025 № 227 до переліку додано нові позиції щодо Дніпропетровської області, а рішенням від 04.03.2026 № 57 – Родниківку й Родникову Гуту в Закарпатській області, які на сьогодні ще не стали предметом нормативного перейменування.

Варто розглянути й нововпроваджений Постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2026 № 391 механізм повернення історичних назв географічним об'єктам, що містять символіку російської імперської політики. Порядок визначає процедуру виявлення історичного найменування, підготовки пропозиції про перейменування, погодження рішення та залучення суб'єктів верифікації: Українського інституту національної пам'яті, Національної академії наук України, представників корінних народів і громадськості, а для тимчасово окупованих територій – також Національної комісії зі стандартів державної мови та Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру (Кабінет Міністрів України, 2026). Це перехід від ситуативної політики до процедурної моделі, у якій ойконім має бути джерельно, мовно й реєстрово верифікований.

У провадженні декомунізаційної та деколонізаційної політики цінним є релевантний досвід країн Східної Європи, зокрема Польщі та Балтійських країн, де усунення тоталітарних або колоніально маркованих назв поєднано з правовим упорядкуванням найменувань національних меншин. У Польщі це реалізовано через модель додаткових назв мовами меншин: поряд з офіційною польською формою можуть функціонувати, наприклад, *Brzeźnica / Bresnitz, Czerwiecice / Czerwentzütz, Doleźdin / Dollendzin, Slawienko / Ehrenfeld*, однак закон прямо забороняє відновлення назв, нав'язаних владою Третього Рейху або СРСР у 1933–1945 роках (GUGiK, 2025; KSNG, 2025). В Естонії діє режим основної та паралельної офіційної назви, що дає змогу юридично фіксувати історично обґрунтовані форми, як у прикладі *Tuksi / Bergsby* (Republic of Estonia, 2003/2015; Maa- ja Ruumiamet, 2025). У Латвії показовим є кейс *Stučka – Aizkraukle*, тобто усунення радянського меморіального ойконіма, а також сучасне документування топонімів лівського походження як автохтонного шару місцевої номінації (*Aizkraukles novada pašvaldība*, 2025; Līvōd Institūt, 2023). У Литві приклади *Kapsukas – Marijampolė* і *Šniečkus – Visaginas* засвідчують модель антирадянської реституції ойконімів, посилену після 2022 року заборонаю пропагування тоталітарних і авторитарних режимів у публічних об'єктах (*Visagino savivaldybė*, n.d.; Library of Congress, 2023).

Порівняльний матеріал підтверджує, що права національних меншин не передбачають збереження колоніальної чи тоталітарної офіційної назви, але в окремих випадках можуть реалізовуватися через додаткову, паралельну або реєстрово зафіксовану традиційну форму ойконіма.

У досліджуваному контексті також доцільно розглядати ойконімну політику держави-агресора на тимчасово окупованих територіях як складник ширшої стратегії символічного контролю над простором. На окупованих частинах Донецької та Луганської областей простежуємо реверсивну модель, за якої реєстровий стан ойконімів приведено до показників станом на травень 2014 року, тобто до періоду, що передував ухваленню українських декомунізаційних рішень. В АР Крим фіксуємо іншу конфігурацію топонімічної політики: російська адміністрація зберігає радянсько-російський номінаційний шар, сформований унаслідок перейменувань 1944–1949 років, не ініціюючи його перегляду, що контрастує з наявністю докладно засвідченого доросійського топонімного фонду (Jankowski, 2006: 245). Натомість у Херсонській та Запорізькій областях простежуємо реєстрово-спискову контрдеколонізацію: окупаційні акти під виглядом апеляції до історично сформованих традицій створюють адміністративний механізм демонтажу українського деколонізаційного нормування та повторного нав'язування радянсько-російської номінаційної матриці.

Як правило, ідеться про “пантеонізацію” простору через повернення меморіальних назв радянського й міжнародно-комуністичного культу: *Кировск* (Лг.), *Дзержинское* (Дн.), *Торез* (Дн.); календарно-ритуальну радянізацію, що відтворює революційний темпоральний код: *Октябрьское* (АРК), *Красный Октябрь* (Дн.), *Юбилейное* (Лг.); класово-колективістське кодування, орієнтоване на радянську модель соціальної спільноти: *Пролетарское* (Дн.), *Комсомольское* (Дн.), *Совхозное* (АРК). Подібні практики відповідають логіці ретериторіалізації: назву використовують як інструмент легітимації контролю над простором і витіснення української територіальної ідентичності (Бобир, 2025: 17–24; Homanyuk, Ashutosh, 2024).

Проведений аналіз засвідчив, що перейменування населених пунктів України 2023–2025 років становлять типологічно впорядкований процес ойконімного нормування. У досліджуваному корпусі виокремлено вісім категорій перейменувальних трансформацій: орфографічно-нормативне унормування, фонетико-морфологічну адаптацію, деантропонімізацію імперсько-радянських меморіальних назв, деідеологізацію радянського хрононімно-колоративного лексикону, дерусифікацію геополітичних і етнімічних маркерів держави-агресора, історико-локальну реституцію, етнокультурно-регіональне відновлення та природно-топографічну або локально-культурну ремотивацію. Ці категорії засвідчують різний ступінь онімної трансформації.

Як бачимо, ойконімне нормування постає механізмом національної самоідентифікації, у якому автохтонна назва забезпечує мовну коректність, історичну тяглість й українську смислову присутність у публічному просторі. Практичне значення нашого аналізу полягає в окресленні критеріїв вибору оптимальної назви населеного пункту для подальшої мовної експертизи ойконімів: правового (відсутність імперської, радянської, тоталітарної або русифікаційної символіки), мовно-нормативного (відповідність Українському правопису, фонетико-морфологічній будові, словотвірній природності та моделям відмінювання), історико-етимологічного (джерельна підтвердженість, історична тяглість, локальна засвідченість або регіональна вмотивованість), номінаційно-мотиваційного (змістовий зв'язок назви з історією поселення, просторовими

ознаками, етнокультурним шаром або самоідентифікацією громади), комунікативно-реєстрового (придатність до офіційного, картографічного, адміністративного й повсякденного вжитку).

Література:

1. Бобир В. О. Територіальна ідентичність у контексті опору російській експансії. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Географічні науки"*. 2025. № 22. С. 17–24. DOI: 10.32999/ksu2413-7391/2025-22-2.
2. Васильєва Л. П., Коць-Григорчук Л. М. Стандартизація слов'янських мов і формування правописних норм в ономастиці. *Мовознавство*. 2008. № 2–3. С. 222–235.
3. Вербич С. Качубей – Качибей – Гаджибей ... Одеса: етнічна історія регіону, відображена у варіантних назвах міста. *Записки з ономастики*. 2024. Вип. 27. С. 5–20. DOI: 10.18524/2410-3373.2024.27.315667.
4. Вербич С. Антиофілас (Антифіла) – Сміл – Сініл – Ісмаїл – Ізмаїл: етнічна історія регіону, відображена у варіантних назвах міста. *Записки з ономастики*. 2025. Вип. 28. С. 22–35. DOI: 10.18524/2410-3373.2025.28.343047.
5. Вербич С. О. Онімний простір сучасної української мови: внутрішньо- та позамовні чинники стабільного функціонування. *Українська мова*. 2025. № 2 (94). С. 94–105. DOI: 10.15407/ukrmova2024.04.094.
6. Верховна Рада України. Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімів: Закон України від 21.03.2023 № 3005-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3005-20> (дата звернення: 10.04.2026).
7. Гнатюк О. М., Гоманюк М. А., Мельничук А. Л. Деколонізація ойконімів України: у пошуку оптимальних підходів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Географічні науки"*. 2022. № 17. С. 13–27. DOI: 10.32999/ksu2413-7391/2022-17-2.
8. Демська О. М. Лінгвістичний ландшафт міста у стані війни. *Мова: класичне – модерне – постмодерне*. 2024. Вип. 10. С. 5–18. DOI: 10.18523/lcmp2522-9281.2024.10.5-18.
9. Кабінет Міністрів України. Про затвердження Порядку повернення історичних назв географічним об'єктам, які містять символіку російської імперської політики, у рамках відновлення історичної топонімії корінних народів України: Постанова від 25.03.2026 № 391. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/391-2026-%D0%BF> (дата звернення: 10.04.2026).
10. Карпенко О. Ю., Неклесова В. Ю. A Dictionary of Ukrainian Onomastic Terminology. Sumy: University Book, 2024. 150 p.
11. Коваленко А. Ф. Топоніміка Одещини як маркер деколонізації та колективної пам'яті про російсько-українську війну періоду повномасштабного вторгнення (на матеріалах регіональних медіа). *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2025. Т. 1, № 214. С. 288–296. DOI: 10.32782/2522-4077-2025-214.1-37.
12. Ковальчук Т. В. Національна комісія зі стандартів державної мови та деколонізація топонімії в Україні. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. № 5(35). С. 1632–1644. DOI: 10.52058/2786-6300-2025-5(35)-1632-1644.
13. Кравченко Л., Петрів Х. Утвердження національної ідентичності в сучасних перейменуваннях (на матеріалі українського урбанонімікону). *Мова: класичне – модерне – постмодерне*. 2022. Вип. 8. С. 37–62. DOI: 10.18523/lcmp2522-9281.2022.8.37-62.
14. Лучик А. А. Ойконімний словотвір у топонімному просторі В. В. Лучика. *Львівський філологічний часопис*. 2024. № 16. С. 102–110. DOI: 10.32447/2663-340X-2024-16.16.
15. Пахомова С. Ономастика в дзеркалі українсько-словацької комунікації. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2019. Вип. 71, ч. 1. С. 188–198. DOI: 10.30970/vpl.2019.71.10291.
16. Підкуймуха Л. Toponymic Decommunisation in Ukraine: Renaming Gagarin Streets and Reclaiming the Symbolic Landscape. *Confruntarea cu simbolurile sovietice. Conflicte privind interpretarea = Поводження з радянськими символами. Конфлікти щодо інтерпретації минулого* / ed. by V. Dumbrava, I. Șarov. Chișinău: Moldova-Institut Leipzig, 2025. P. 179–192.
17. Редька Я. П. Українська ойконімія: стратегічно-арейальний, соціо-, екоономастичний та лінгвокультурологічний напрями. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки*. 2023. № 3 (101). С. 181–195. DOI: 10.35433/philology.3(101).2023.181-195.
18. Руссу А. О. Відтворення польських ойконімів у сучасних україномовних періодичних виданнях Польщі. *Українська мова, культура та міжетнічна комунікація у глобалізованому світі*: матеріали IV конференції. 2024. URL: <https://mkk-globalp.kpi.ua/article/view/321021> (дата звернення: 12.04.2026).
19. Український інститут національної пам'яті. Декомунізація назв населених пунктів та районів України: підстави, процес, підсумки. URL: <https://old.uinp.gov.ua/page/dekomunizatsiya-nazv-naselenikh-punktiv-ta-raioniv-ukraini-pidstavi-protses-pidsumki> (дата звернення: 12.04.2026).
20. Український правопис: офіційне видання. Київ: Національна комісія зі стандартів державної мови, 2026. 426 с.
21. Aizkraukles novada pašvaldība. Aizkrauklē atsegts sens sienas gleznojums. 20.01.2025. URL: <https://www.aizkraukle.lv/lv/jaunums/aizkraukle-atsegts-sens-sienas-gleznojums> (дата звернення: 12.04.2026).
22. Główny Urząd Geodezji i Kartografii. Aktualizacja PRNG o nowe dodatkowe nazwy miejscowości w języku mniejszości. 21.08.2025. URL: <https://www.gov.pl/web/gugik/aktualizacja-prng-o-nowe-dodatkowe-nazwy-miejscowosci-w-jezyku-mniejszosci> (дата звернення: 08.04.2026).
23. Homanyuk M., Ashutosh I. Inscripting Ukraine: The symbolic dimensions of Russian reterritorialization through war. *Political Geography*. 2024. Vol. 109. Article 103052. DOI: 10.1016/j.polgeo.2024.103052.
24. Jankowski H. A Historical-Etymological Dictionary of Pre-Russian Habitation Names of the Crimea. Leiden; Boston: Brill, 2006. 1233 p.
25. Komisja Standaryzacji Nazw Geograficznych. Nazwy w językach mniejszości w Polsce. 2025. URL: <https://www.gov.pl/web/knsng/nazwy-w-jezykach-mniejszosci-w-polsce> (дата звернення: 09.04.2026).
26. Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra. Place Names Database. 2025. URL: <https://www.lgia.gov.lv/en/vietvardu-datubaze> (дата звернення: 10.04.2026).
27. Library of Congress. Lithuania: New law bans promotion of totalitarian and authoritarian regimes in public facilities. URL: <https://www.loc.gov/item/global-legal-monitor/2023-02-01/lithuania-new-law-bans-promotion-of-totalitarian-and-authoritarian-regimes-in-public-facilities/> (дата звернення: 10.04.2026).
28. Livõd Institūt. The Livonian place name catalogue. 2023. URL: <https://www.livonian.lv/en/publications/the-livonian-place-name-catalogue/> (дата звернення: 01.04.2026).
29. Maa- ja Ruumiamet. Place names. 2025. URL: <https://maaruum.ee/en/maps-geodata-and-addresses/addresses-and-place-names/> (дата звернення: 01.04.2026).
30. Ministry of Regional Affairs and Agriculture. Administration of place names. 2024. URL: <https://www.agri.ee/en/administration-place-names/> (дата звернення: 03.04.2026).
31. Republic of Estonia. Place Names Act. 2003/2015. URL: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/Riigikogu/act/520012015016/consolide> (дата звернення: 03.04.2026).
32. Rose-Redwood R., Alderman D., Azaryahu M. Geographies of toponymic inscription: new directions in critical place-name studies. *Progress in Human Geography*. 2010. Vol. 34, no. 4. P. 453–470. DOI: 10.1177/0309132509351042.
33. Venger N., Martynenko V. Mennonite Heritage Cruises and Cities of Southern Ukraine: Emotional, Cultural, and Worldview Dialogue with the Fatherland Lost and Regained, 1995–2018. *Ideology and Politics Journal*. 2022. № 2 (21). P. 125–144. DOI: 10.36169/2227-6068.2022.02.00007.

34. Visagino savivaldybė. Istorija. Visagino savivaldybė : офіційний вебсайт. URL : <https://www.visaginas.lt/savivaldybe/istorija/21> (дата звернення: 16.04.2026).

References:

1. Aizkraukles novada pašvaldība. (2025, January 20). *Aizkrauklē atsegts sens sienas gleznojums [An old wall painting has been uncovered in Aizkraukle]*. Aizkraukles novada pašvaldība. <https://www.aizkraukle.lv/lv/jaunums/aizkraukle-atsegts-sens-sienas-gleznojums> [in Latvian].
2. Bobyr, V. O. (2025). Terytorial'na identychnist' u konteksti oporu rosiis'kii ekspansiyi [Territorial identity in the context of resistance to Russian expansion]. *Naukovyi visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu. Seriya "Heohrafichni nauky" [Scientific Bulletin of Kherson State University. Series "Geographical Sciences"]*, 22, 17–24. <https://doi.org/10.32999/ksu2413-7391/2025-22-2> [in Ukrainian].
3. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2026). Pro zatverdzhennya Poryadku povernennya istorychnykh nazv heohrafichnym ob'ektam, yaki mistyat' symboliku rosiis'koyi impers'koyi polityky, u ramkakh vidnovlennya istorychnoyi toponimiyi korinnykh narodiv Ukrainy: Postanova vid 25.03.2026 № 391 [On approving the Procedure for restoring historical names to geographical objects that contain symbols of Russian imperial policy within the restoration of the historical toponymy of the Indigenous peoples of Ukraine: Resolution No. 391 of March 25, 2026]. <https://zakon.rada.gov.ua/go/391-2026-%D0%BF> [in Ukrainian].
4. Demska, O. M. (2024). Linhvistychnyi landshaft mista u stani viiny [The linguistic landscape of the city in a state of war]. *Mova: klasychno – moderne – postmoderne [Language: Classical – Modern – Postmodern]*, 10, 5–18. <https://doi.org/10.18523/lcmp2522-9281.2024.10.5-18> [in Ukrainian].
5. Główny Urząd Geodezji i Kartografii. (2025, August 21). Aktualizacja PRNG o nowe dodatkowe nazwy miejscowości w języku mniejszości [Updating the National Register of Geographical Names with new additional settlement names in minority languages]. Główny Urząd Geodezji i Kartografii. <https://www.gov.pl/web/gugik/aktualizacja-prng-o-nowe-dodatkowe-nazwy-miejscowosci-w-jezyku-mniejszosci> [in Polish].
6. Hnatiuk, O. M., Homaniuk, M. A., & Melnychuk, A. L. (2022). Dekolonizatsiya oikonimiv Ukrainy: u poshuku optymal'nykh pidkhodiv [Decolonization of oikonyms in Ukraine: Seeking optimal approaches]. *Naukovyi visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu. Seriya "Heohrafichni nauky" [Scientific Bulletin of Kherson State University. Series "Geographical Sciences"]*, 17, 13–27. <https://doi.org/10.32999/ksu2413-7391/2022-17-2> [in Ukrainian].
7. Homanyuk, M., & Ashutosh, I. (2024). Inscripting Ukraine: The symbolic dimensions of Russian reterritorialization through war. *Political Geography*, 109, Article 103052. <https://doi.org/10.1016/j.polgeo.2024.103052>
8. Jankowski, H. (2006). A historical-etymological dictionary of pre-Russian habitation names of the Crimea. Brill.
9. Karpenko, O. Yu., & Neklesova, V. Yu. (2024a). *A dictionary of Ukrainian onomastic terminology*. University Book.
10. Komisja Standaryzacji Nazw Geograficznych. (2025). Nazwy w językach mniejszości w Polsce [Names in minority languages in Poland]. Komisja Standaryzacji Nazw Geograficznych. <https://www.gov.pl/web/ksng/nazwy-w-jezykach-mniejszosci-w-polsce> [in Polish].
11. Kovalenko, A. F. (2025). Toponimika Odeshchyny yak marker dekolonizatsiyi ta kolektyvnoyi pamyati pro rosiis'ko-ukrains'ku viinu periodu povnomashtabnoho vtorhennya (na materialakh rehional'nykh media) [Toponymy of Odesa region as a marker of decolonization and collective memory of the Russo-Ukrainian war during the full-scale invasion: Based on regional media materials]. *Naukovi zapysky. Seriya: Filolohichni nauky [Research Bulletin. Series: Philological Sciences]*, 1(214), 288–296. <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2025-214.1-37> [in Ukrainian].
12. Kovalchuk, T. V. (2025). Natsional'na komisiya zi standartiv derzhavnoyi movy ta dekolonizatsiya toponimiyi v Ukraini [The National Commission for State Language Standards and the decolonization of toponymy in Ukraine]. *Aktual'ni pytannya u suchasni nauki [Current Issues in Modern Science]*, 5(35), 1632–1644. [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-5\(35\)-1632-1644](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-5(35)-1632-1644) [in Ukrainian].
13. Kravchenko, L., & Petriv, Kh. (2022). Utverdzhennya natsional'noyi identychnosti v suchasnykh pereimenuvannyakh (na materialakh ukraïns'koho urbanonimikonu) [Assertion of national identity in modern renamings: Based on the Ukrainian urbanonymicon]. *Mova: klasychno – moderne – postmoderne [Language: Classical – Modern – Postmodern]*, 8, 37–62. <https://doi.org/10.18523/lcmp2522-9281.2022.8.37-62> [in Ukrainian].
14. Latvian Geospatial Information Agency. (2025). Place Names Database. <https://www.lgia.gov.lv/en/vietvardu-database>
15. Library of Congress. (2023, February 1). Lithuania: New law bans promotion of totalitarian and authoritarian regimes in public facilities. <https://www.loc.gov/item/global-legal-monitor/2023-02-01/lithuania-new-law-bans-promotion-of-totalitarian-and-authoritarian-regimes-in-public-facilities/>
16. Livonian Institute. (2023). The Livonian place name catalogue. <https://www.livonian.lv/en/publications/the-livonian-place-name-catalogue/>
17. Luchyuk, A. A. (2024). Oikonimnyi slovotvir u toponimnomu prostori V. V. Luchyka [Oikonymic word formation in V. V. Luchyuk's toponymic space]. *L'vivs'kyi filolohichnyi chasopys [Philological Periodical of Lviv]*, 16, 102–110. <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2024-16.16> [in Ukrainian].
18. Maa- ja Ruumiameet. (2025). Place names. <https://maarium.ee/en/maps-geodata-and-addresses/addresses-and-place-names/place-names>
19. Ministry of Regional Affairs and Agriculture. (2024). Administration of place names. <https://www.agri.ee/en/administration-place-names>
20. Pakhomova, S. (2019). Onomastyka v dzerkali ukrains'ko-slovats'koyi komunikatsiyi [Onomastics in the mirror of Ukrainian-Slovak communication]. *Visnyk L'vivs'koho universytetu. Seriya filolohichna [Visnyk of Lviv University. Philology Series]*, 71(1), 188–198. <https://doi.org/10.30970/vpl.2019.71.10291> [in Ukrainian].
21. Pidkuimukha, L. (2025). Toponymic decommunisation in Ukraine: Renaming Gagarin streets and reclaiming the symbolic landscape. In V. Dumbrava & I. Šarov (Eds.), *Confruntarea cu simbolurile sovietice. Conflicte privind interpretarea = Povodzhennya z radians'kymy symbolamy. Konflikty shchodo interpretatsiyi mynuloho [Handling Soviet symbols: Conflicts over the interpretation of the past]* (pp. 179–192). Moldova-Institut Leipzig.
22. Redkva, Ya. P. (2023). Ukrains'ka oikonimiya: stratyhrafichno-areal'nyi, sotsio-, ekoonomastychnyi ta linhvokulturolohichni napryamy [Ukrainian oikonyms: Stratigraphic-areal, socio-, eco-onomastic and linguocultural directions]. *Visnyk Zhytomyrs'koho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka. Filolohichni nauky [Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Philological Sciences]*, 3(101), 181–195. [https://doi.org/10.35433/philology.3\(101\).2023.181-195](https://doi.org/10.35433/philology.3(101).2023.181-195) [in Ukrainian].
23. Republic of Estonia. (2003/2015). Place Names Act. <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/Riigikogu/act/520012015016/consolidate>
24. Rose-Redwood, R., Alderman, D., & Azaryahu, M. (2010). Geographies of toponymic inscription: New directions in critical place-name studies. *Progress in Human Geography*, 34(4), 453–470. <https://doi.org/10.1177/0309132509351042>
25. Russu, A. O. (2024). Vidtvorennya pol'skykh oikonimiv u suchasnykh ukrainomovnykh periodychnykh vydannyakh Pol'shechi [Rendering Polish oikonyms in contemporary Ukrainian-language periodicals in Poland]. *Ukrains'ka mova, kul'tura ta mizhetnichna komunikatsiya u hlobalizovanomu sviti: Materialy IV konferentsiyi [Ukrainian Language, Culture and Interethnic Communication in a Globalized World: Proceedings of the 4th Conference]*. <https://mkk-globalp.kpi.ua/article/view/321021> [in Ukrainian].
26. Ukrainian Institute of National Remembrance. (2016). Dekomunizatsiya nazv naselenykh punktiv ta raioniv Ukrainy: pidstavy, protses, pidsumky [Decommunization of the names of settlements and districts of Ukraine: Grounds, process, and results]. <https://old.uinp.gov.ua/page/dekomunizatsiya-nazv-naselenikh-punktiv-ta-raioniv-ukraini-pidstavi-protses-pidsumki> [in Ukrainian].

27. Ukrains'kyi pravopys: Ofitsiine vydannya [Ukrainian orthography: Official edition]. (2026). Natsional'na komisiya zi standartiv derzhavnoyi movy [National Commission for State Language Standards]. [in Ukrainian].
28. Vasyliieva, L. P., & Kots-Hryhorchuk, L. M. (2008). Standartyzatsiya slovyans'kykh mov i formuvannya pravopysnykh norm v onomastytsi [Standardization of Slavic languages and the formation of orthographic norms in onomastics]. *Movoznavstvo [Linguistics]*, 2–3, 222–235 [in Ukrainian].
29. Venger, N., & Martynenko, V. (2022). Mennonite heritage cruises and cities of Southern Ukraine: Emotional, cultural, and worldview dialogue with the fatherland lost and regained, 1995–2018. *Ideology and Politics Journal*, 2(21), 125–144. <https://doi.org/10.36169/2227-6068.2022.02.00007>
30. Verbych, S. (2024). Kachubeiv – Kachybeiv – Hadzhybei ... Odesa: Etnichna istoriya rehionu, vidobrazhena u variantnykh nazvakh mista [Kachubeiv – Kachybeiv – Hadzhybei ... Odesa: The ethnic history of the region reflected in variant names of the city]. *Zapysky z onomastyky [Opera in Onomastica]*, 27, 5–20. <https://doi.org/10.18524/2410-3373.2024.27.315667> [in Ukrainian].
31. Verbych, S. O. (2025a). Onimnyi prostir suchasnoyi ukrains'koyi movy: vnutrishn'o- ta pozamovni chynnyky stabil'noho funktsionuvannya [Onymic space of the modern Ukrainian language: Intra- and extralinguistic factors of stable functioning]. *Ukrains'ka mova [Ukrainian Language]*, 2(94), 94–105. <https://doi.org/10.15407/ukrmova2024.04.094> [in Ukrainian].
32. Verbych, S. (2025b). Antiofilas (Antyfila) – Smil – Sinil – Ismail – Izmail: Etnichna istoriya rehionu, vidobrazhena u variantnykh nazvakh mista [Antiofilas (Antyfila) – Smil – Sinil – Ismail – Izmail: The ethnic history of the region reflected in variant names of the city]. *Zapysky z onomastyky [Opera in Onomastica]*, 28, 22–35. <https://doi.org/10.18524/2410-3373.2025.28.343047> [in Ukrainian].
33. Verkhovna Rada of Ukraine. (2023). Pro zasudzhennya ta zaboronu propahandy rosiis'koyi impers'koyi polityky v Ukraini i dekolonizatsiyu toponimiyi: Zakon Ukrainy vid 21.03.2023 № 3005-IX [On the condemnation and prohibition of propaganda of Russian imperial policy in Ukraine and the decolonization of toponymy: Law of Ukraine No. 3005-IX of March 21, 2023]. <https://zakon.rada.gov.ua/go/3005-20> [in Ukrainian].
34. Visagino savivaldybė. (n.d.). Istorija [History]. Visagino savivaldybė [Visaginas Municipality]. Retrieved April 26, 2026, from <https://www.visaginas.lt/savivaldybe/istorija/21> [in Lithuanian].

Умовні скорочення:

Вн. – Вінницька обл.;
Вл. – Волинська обл.;
Днп. – Дніпропетровська обл.;
Дн. – Донецька обл.;
Жт. – Житомирська обл.;
Зк. – Закарпатська обл.;
Зп. – Запорізька обл.;
Кв. – Київська обл.;
Крв. – Кіровоградська обл.;
Лг. – Луганська обл.;
Лв. – Львівська обл.;
Мк. – Миколаївська обл.;
Од. – Одеська обл.;
Плт. – Полтавська обл.;
Рв. – Рівненська обл.;
См. – Сумська обл.;
Тр. – Тернопільська обл.;
Хрк. – Харківська обл.;
Хрс. – Херсонська обл.;
Чрк. – Черкаська обл.;
Чрг. – Чернігівська обл.